

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 „ — „
Helyben háshoz hordva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . 3 „ — „

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 8. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, február 21.

Bacillus.

Minden féle járványt, ragályt a bacillusoktól származtatnak le a tudományban megöszült öreg és megkopaszodott fiatal tudósok s ha valami új baj kezd bántani az emberiséget, csak addig ijjesztő az, míg a bacillusát meg nem csipik, ha ez meg van, csak napok kérdése a szérum, mely megölvén a betegség okát, indirekte, de biztosan gyógyítja a bajt.

Valóban csodát tesz ez az új gyógy mód, hisz azt a rettenetes betegséget, mely apró sirokkal töltötte meg a temetőt, mely ellen sem a doktor tudása, sem az anya szeretete nem tudta megmenteni a gyermeket, a diftériát maholnap a biztosan gyógyítható betegségek közé sorolja a szérum gyógyítás által az orvosi tudomány. Ugyan így történt a veszettséggel is.

Mi hisszük, hogy a társadalmi járványokat, ragályokat is így kell gyógyítani. Indirekte, azokat keresni, azt semmisíteni meg, s ha nincs kórgermő anyag, úgy meg küzd a fennmaradó bajjal az erős szervezet.

Nyakunkon a szocializmus réme. Innen onnan, de nagyon gyakran halljuk, hogy meg dördül a csendőrpuska és egy pár ember meghal, mire a lövés füstje eloszlik.

Napról napra terjed az öngyilkolás az előbb józan, becsületes nép között és e járványokat több jóakarattal, mint sikerrel kezelték idáig.

Direkte akarták gyógyítani. Ha szegénynek lett egy falu, adtak neki munkát. A falu dolgozott is és ha vége lett a munkának, valaki házat épített, vagy földet vett magának, a nép pedig ott volt, ahol az előtt — — semmi nélkül.

Nem egy helyen és nem egyszer történt így s most a nyomorgó nép nem akarja elfogadni a felajánlott munkát s a jelentések csodálkozva konstatálták ezt.

Hja! A nép sokszor dolgozott erőfeszítéssel és mégsem volt látszatja, belé olvasták a markába a pénzt, de mire becsukta a markát, valaki ki vette már belőle a pénzt s neki nem maradt télire, vagy betegség esetére. Elvesztette kedvét sok helyen a munkás nép, mert sokszor tapasztalta, hogy ő dolgozott a kenyérért és más harapott bele. Sokszor épül egy-egy szép ház, mit nem azok építenek, akik a téglát hordják és egymáshoz ragasztják, hanem azok, kik lebbencs mellett Kubikolnak hajnaltól estig, mégis késő ősszel egyszerre fogynak ki a munkából és a lebbencs levesből. Sokszor indulnak meg nagy vállalatok, melyekhez a pénz nem attól került, kinek czéglésén indult, hanem azoktól, kiknek még jómóduak voltak szüleik, kik alig tengődnek maguk és akik nem fogják tudni megmenteni gyermekeiket a koldus bottól.

Az uzsora falja fel azt a kenyeret, melyért a munkás imádkozott és dolgozott meg, a termény üzlet mohatrája szivja fel az apától örökölt kis vagyont.

Itt a bacillus a mi nagy társadalmi

nyavalyánknak a szocializmus és proletarizmus terjedésének.

Biharmegye csendes volt idáig, de Csatáron már szocialista gyűlést tartottak vasárnap és Margitán rendszeres vagyon pusztításnak jöttek a nyomára. Innen csak egy hajszállal kell tovább terjedni a bajnak és mi is benne vagyunk a szocialis harcban.

Itt talán nem jutunk ennyire. Örömmel hallottuk *Perjéssy* ügyészünk akciójáról. Ez lesz a szérum a megcsipett bacillus, az uzsora ellen.

Most elismerjük mi is, hogy Várkonyi alávaló és veszélyes lázítást csinál, midőn a puskacső elé viszi a népet, a mi népünket, a mi magyar fajtánkat, de nem tudná oda vinni, ha a nyomoruság nem hajtaná a népet. A nyomoruság a Várkonyi ágense, ez gyűjti neki az előfizetőket.

A közvetett ok, a nyomor előidézői, ezek tehát a szocializmus megteremtői, mert ezek keserítik el a népet, s a Várkonyi féle izgatók csak rendszerbe szedik az elkeseredést.

Perjéssy ügyész mély belátással és igazi szeretettel a pusztuló nép iránt, megtalálta a baj orvosságát és használni is akarja.

Elfogulatlan, de vigyázó figyelemmel kíséri a szocialista lapokat, s ha mételet lát benne, bizony nem enged abból egy példányt sem a nép kezében jutni. De az izgató sajtó ránczba szedésével nem nyugodott meg babérain. Okos ember mindenből tanul, s *Perjéssy* észrevette ez

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

Kórágyon.

Írta: S. B.

Az unalomtól környezve bámultam ki ablakomon a vastag köddel borított utcára. Már kezdtem azon gondolkozni, hogy miként tudnám ezt a sivár, egyhangú délutánt kellemessé tenni, mikor a levélhordó toppant be hozzám egy szűkszavú levelező-lapot hozva. Csak ennyi állott rajta:

„Kedves barátom! Ha időd engedi, úgy légy szíves a kórházban hozzám feljönni. 4-ik szoba, 21-ik ágy. Barátod:

Gyula.

Csodálkozva meresztettem szemeimet a sorokra. Az én Gyula barátom itthon és még hozzá a kórházba? De hát vajjon miért nem tudósított jöveteléről? Furcsa, nagyon furcsa...

Alig mult el egy negyedóra és én már beteg barátom ágya mellett ültem. Az első pillanatban láttam rajta, hogy rövid idő múlva elköltözik oda, ahol már nem fáj semmi...

Kissé kiméletesen fejeztem ki előtte neheztelememet, hogy nem tudósított jöveteléről.

— Igaz barátom — szölt ő — nem voltam hozzád elég őszinte soha. Eltitkoltam tőled nagyon sokszor életem legszámottevőbb mozzanatait. De most helyre hozom veled szemben elkövetett hibámat és elmondok neked mindent, mindent...

En kijelentettem, hogy nem kívánom tőle, hogy ily beteg hosszú beszéddel fárasssa magát. De ő kérően szegte reám bágyadt szemét; szinte könyörgött, hogy csak hallgassam meg és be sem várva beleegyezésemet, gyenge hangon kezdte el élete történetét...

Igen, még ifju voltam, — folytatá beszédét, — alig huszonnégy éves. Szívem-lelkem oly tiszta volt, mint a csörgedező patak vize. A szerelmet csak a régenyekből ismertem és mint hihetetlen idea állott előttem. Mosolylyal fogadtam azokat, kik azt ujságolták nekem, hogy szerelmesek.

Ösmertem én is sok leányt. Voltak közte szépek, kedvesek. Én játszottam velök, mint ártatlan gyermek a pillangókkal. Kiváltságosabb, kedvesebb nem volt előttem egyik sem. Egyformán szerettem valamennyit.

De ez nem tartott így soká. Egy napon, gyönyörű nyári napon megösmertedtem egy szép leánnyal, Kovács Juliskával...

E név kiejtésénél a beteg sápadt arcát rózsaszín pir borította el és erős köhögésén lehetett észlelni nagyfokú izgatottságát.

... Ő vele, az örökké daloló kis madárral, ki az elsőperczben meggyőzött arról, hogy a szerelem nem idea, hanem való, édes való!

Egy családi ünnepélyen ismerkedtem meg e kis tündérrel. Ő az a családi ünnepély! Mily édes érzés fut rajtam keresztül, ha reá gondolok. Körül rajongták ez estélyen a fiatalok, mint a méhek királynőjüket, vagy a nyiló rózsát. Ő meg kiválasztotta közülök azt, aki legjobban vágyot ártatlan szívét meghódítani. Rá-

parancsolt arra a bohó fiura, hogy ragadja ki a primás kezéből a hegedűt és huzza frissen, hogy tánczolhasson velem...

En jártam Juliskával boldogan, az a szegény ifju pedig huzta, huzta nekünk frissen, de fájdalmasan:

... Ezt a kis lányt sehaj!
 Kéresse meg nekem...

Igen ezt huzta, én meg táncoltam és énekeltem egészséges tüdővel, igazi jókedvvel. Mint Napoleon egy nyert csata után, oly diadalmasan vonultam haza e családi ünnepléyről.

— A viszontlátásra! — kiáltott utánam Ő üde hangján és aranyos kacsojával kedvesen intett felém.

Aztán szorgalmasan jártam a házhoz. Juliska fogadott szívesen és én minden látogatás után jobban és jobban éreztem, hogy szeretem, szeretem forrón, kimondhatatlanul. Már csordultig volt szívem a boldogságtól és képtelennek éreztem tovább magamba zárni édes érzelmeimet. Elhatároztam tehát, hogy feltárom e kedves teremts előtt szívem titkait.

Jól emlékszem reá — éppen salátát szedett az általa gondozott kis kertben, — mikor én leguggoltam hozzá, megszorítottam bársonypuha kis kezét, aztán elpirulva vallottam be neki, hogy szeretem forrón, igazán...

Ezt a jelentet — habár örökké emlékezetes marad előttem — nem bírom hűségesen elmondani. Mert hiszen annyira izgatott voltam, oly akadozva, alig érthetően dadogtam el

izgató lapokból, hogy hol a nép bibije, melyre e lapok izgatásait alapítják és meg lelte a láz okát a bacillust, az uzorát, a nép fosztogatást.

Nem restelt utána nézni a dolognak és különösen Margita környékén a gabona határidő kölcsönök terén óriási uzorásokodásnak jött a nyomára. Atírt a főügyésznek, ez a miniszternek s ma joga van az ügyésznek rögtön bűnvádi perré tenni azt a polgári pert, melyben uzora szagot érez.

Aki eddig szíven viselte a nép ügyét, az továbbra is így fog érezni, ha meg lelte a gyógyító szerumát a bajnak, az uzora irtást, be is fogja oltani azt a szerumot. És eklatáns lesz az eredmény.

Azért hisszük, hogy nem fog itt Bihar megyében gyökeret verni a szocializmus, mert nem gyárthatja többé a hozzá való anyagot, kizsartolt proletárokat, az uzora

Bizony mondjuk, ha ilyen helyes látással és lelkiismeretességgel fognak foglalkozni a nép ügyével azok, kiknek hatalom van a kezében, úgy nem sokára, ismét leveszi a paraszt kalapját az ur előtt, mert lesz mért köszönni neki.

P—y.

Pártkassza.

Rohonczy Gedeon szenzációs leleplezése felvetette ezt a kényes kérdést, amelyről a parlamentben és a sajtóban egymással ellenkező vélemények kerülnek felszínre. Lapunknak egyik barátja, ki maga is tagja volt a parlamentnek, a következőket közli velünk e kérdéstről:

Az igazság az, hogy minden párt igyekszik kasszát szerezni és ez még magában nem is ítélendő el, csak az a kérdés, hogyan szerzi és mire használja?

Kossuth Ferencz határozottan állítja, hogy a »függetlenségi 48-as párt«-nak soha sem volt kasszája. Hát ez igaz lehet, mert ez a párt csak 1884. óta létezik e címmel, azelőtt »függetlenségi« párt volt, ennek pedig volt kasszája.

A klubnak minden tagja fizetett évenként

100 frt tagsági díjat, ezt szerény berendezésű klubunk kigyó-utca, városháztól szöglet, Rottenbiller házban volt, nem emésztette föl, a mi maradt az volt a pártkassza.

Mire kellett? táviratok és levelezésekre és ha időszaki választás volt, a párt érdekei előmozdítására küldött ki képviselőket, például Duna-Csatajra Németh Albert, Berettyó-Ujfaluba Orbán Balázs érdekében; ha a kiküldött képviselő utiköltségéről számlát adott be, a kassza megtérítette.

De szavazatok szerzésére, eszem-izsomra, vagy csak fuvarbérre soha egy garast sem adott. Ez volt a pártkassza és fölhasználták a mondott célra, amit sem szégyenleni, sem tagadni nincs okunk, magunk adtuk össze, becsületesen használtuk fel.

Hogy a szabadelvű pártnál hogy van most? nem tudom. Régebben a választások idejére a párt hét tagu végrehajtó bizottságot alakított; elnöke rendszeresen báró Podmani c z k y Frigyes volt, ez rendelkezett a pénzzel. Hogy hol vette? nem tudom. De azt tudom, hogy a pénz nem folyt közvetlenül a jelölt kezébe, hanem rendszeresen a főispánok vagy más a vármegyében megbízható pártemberek kapták, (Biharba nem a főispán) és azok osztották ki kerületenkint a szükséghez képest. Ha igaz, hogy most maga a miniszterelnök osztogatja, a régi tisztességes eljárás volt.

Voltak azután egyesek, akik azzal forultak a hetes bizottsághoz: adjatok egy kerületet, költök rá ennyit, vagy annyit, az ilyen pénzt nem kapott, csak hivatalos támogatást. ○

M. Petronella temetése.

Régen volt Nagyváradon oly impozáns megnyilatkozása az igaz részvétnék, mint az Orsolya-zárda boldog emlékü fejedelemszónya H o r n e r M. Petronella temetése alkalmából.

Már a kora délután gyülekezett az előkelő közönség, különösen nők, a zárda temploma és az apácza-utcai bejárata előtt. A temetés idejének közeledtével annyira felszaporodott a közönség, hogy a forgalom teljesen megakadt. Mintegy 3000-re teszik a közönség számát.

neki szívem legszentebb érzelmeit, hogy azt csak az érthette meg, aki viszont szeret. Ő pedig szeretett engemet viszont és szívesen ígerte meg, hogy vár rám . . .

Amikor a nap kezdte behuzni aranyos sugarait és már-már a hold igyekezett magát mutatni a tiszta égbolton én bucsuztam Juliskától és övétől. Ő kikísért az utca ajtóig, hol én ajkaimhoz emeltem kis kacsóit egy forró csókot leheltem reá. Majd e kedves leányka — tiszta szerelmének zálogául — csókra nyújtotta rózsapiros ajkát és én boldogan nyomban reá az első csókot . . .

Itt az én Gyula barátomat megint erős izgatottság fogta el és az ápoló nővértől orvososságot kért és aztán tovább folytató:

De meg sem tarthatuk eljegyzésünket, mert engem a kötelesség elszólitott a városból. Egészségesen, duzzadó erővel érkeztem meg a fővárosba. Nap-nap után jártam-keltem, hogy állást, tisztességes állást szerezhessenek. Kovács Juliska bírása, boldogsága lebegett szemem előtt.

Végre kaptam állást, de oly nyomorúságot, hogy magamat sem voltam képes tisztességesen fenntartani. Aztán a kétségbeesés, a nyomor és e leányért zaklató szívem kiforgatott kedélyemből. Nap-nap után gyengébbnek, komorabbnak éreztem magamat.

Lassan-lassan ölt, emésztett a bánat, míg végre azon a ponton voltam, hogy orvoshoz kellett mennem.

Orvosom levegő-változást ajánlott és én

haza jöttem. Azt hittem, hogy mint fennjáró beteg átgázolom bajaimat. De le kellett, hogy feküdjek. Ide jöttem.

Ő nála, Kovács Juliskánál is voltam. Ismét szívélyesen fogadott és sajnálkozott rajtam . . . Ha felgyógyulok okvetlenül megtartom velem eljegyzésemet . . .

Na de négy óra, jön a főtisztelendő ur, meggyónok, hogy Isten segédelmével hamarabb távozhassam e szomorú épületből — végzé be szavait az én ifju barátom és bucsura nyujtá kiszáradt kezét.

Megtört szívvel vettem bucsut e halállal vivódó betegtől, kinek a kórház személyzete éjjelre várta kimulását . . .

A mulandóság fájó érzetétől áthatva léptem ki az utcára, de szomorú gondolataimat csengő-bongó lakodalmas kocsik zaja szakította félbe.

Kíváncsian tudakolódtam a boldog szerelmeseiről a mellettem álló idegentől.

— Kovács Juliska ment férjhez egy hihatalnokhoz! — válaszolt kérdésemre az idegen.

— Kovács Juliska! — ismétltem e nevet és akaratlanul is ismét eszembe jutott az én Gyula barátom, akinek tudomása sincs ez esküvőről és boldogító hittől áthatva hunyja be majd az éjjeli órákban szeméit . . .

A bejáratoknál diszbe öltözött városi rendőrök állottak s tartották vissza a népet, és csak azokat bocsátották be, akiknek a zárdalelkész megengedte. Ez az intézkedés igen czélszerűnek bizonyult, mert ha a bejáratokat kinyitják s szabad belépést engednek a zárda, könnyen a legnagyobb szerencsétlenség következhetett volna be az óriási tolongásban.

Még ilyen elővigyázat mellett is annyira zsufolva volt az apácza-utcai tágas udvar, hogy az ott levők alig bírtak mozogni; pedig azonkívül az összes erkélyek, ablakok tömve voltak előkelő hölgy közönséggel.

A zárda nővérek a folyosón gyűltek egybe, majd a temetés alkalmával az emeleti ablakoknál állottak, égő gyertyákkal.

Pár percczel 4 óra előtt vonult ki a temetést végző papság az apácza-utcai udvaron felállított ravatalhoz.

A segédkező növendékpapság, továbbá dr. Karátsónyi János és dr. Némethy Gyula theol. tanárok (diakonusok) után ezüsttel áttört fekete bársony palástban vonult a koporsóhoz W i n k l e r József vál. püspök, a ki a gyászszertartást végezte.

A növendék papság megerősített énekkara quartettben énekelt a C i r c u m d e d e r u m t és a B e n e d i c t u s megható dallamát.

A beszentelés végén pedig a tanítóképezde növendékei Eltávozá! . . . kezdetű tertzett adták elő I r s a tanár vezetése alatt.

A gyászszertartás után a gyászmenet a koporsóval a folyosókon át a M i s e r e r e éneklése mellett a főutcai udvarra vonult s de profundis zsoltár szomorú hangjai után a sirbolt közelében W i n k l e r püspök még egyszer beszentelte a koporsót.

Végül még a tanítóképezde énekkara énekelte el I r s a József zenetanár egyik vegyes karra írt gyászdalát s a koporsót levitték a zárda temploma alatt levő sirboltba.

A sirüreg, mely nyugvó helyül fog szolgálni a b. e. fejedelemszónynak, W i n k l e r püspök szintén beszentelte.

A koporsón egyetlen koszoru volt: az elhunyt egyik legjobb barátjának kegyeletét fejezve ki a széles fehér selyem szalag következő feliratával: »Kedves angyalomnak — özv. H a u s s e r Rudolfné.«

Koszorukat küldtek még a koporsóra: S c h l a u c h Jozefin, dr. P a p Oszkárné, B ö h m Györgyné, özv. dr. Mayer Agostonné. Ezenkívül tömegesen fejezték ki részint élőszóval, részint levélben mélyen érzett részvéteket.

A temetést nagy diszszel G e r m á n Károly »kegyelet« temetkezési intézete rendezte kiváló pontossággal.

Az áldott lelkü nő, ki egy hosszú élet önfeláldozó munkásságát áldozta fel Isten dicsőségére, a tanúgy, a nőnevelés fejlesztésére, már ott pihen annak a szentegyháznak sirboltjában a hol 60 évnél hosszabb időn át egyetlen boldogságát találta.

Az örök világosság fényeskedjék neki!

Farsangi színelőadás a Szent József-intézetben.

A karácsonyi színelőadások arra buzdította az intézet buzgó elöljáróságát, hogy farsang vasárnapján is rendezzenek előadást. Minden tulzás nélkül elmondhatni, hogy a hatás melyet a két kis vigjáték kerek, ügyes előadása tett igazán fenomenális volt. A közönség alig

nevette ki magát az egyik komikus ötleten, már a másik következett, úgy hogy a falrengető hahota valósággal akadályozta az előadást.

A két darab a kath. legényegyletek műsorából volt véve s bár a fordítást nem mondhatjuk minden tekintetben sikerültnek, annyit nagyjában elmondhatunk, hogy a választás igen ügyes volt. A szerencsétlen flótás-ban egy éhes svihákságot nevetjük végig, aki minden leleményes furfangjai és éhes gyomra daczára se tud ebédhez jutni a darab végéig. Az egyetlen kabát-ban pedig három fiatal óriás, vad zseni mókáit szemléljük, kik közül az egyik mindig sétálni viszi az egyetlen kabátot, kiket a hitelezőktől való páni télelem annyira elbódít, hogy a pénzzel érkező nagybácsit kétszer is kutasítják zárt szobájukból. E második darab alatt a közönség már annyira belejött a nevetésbe, hogy alig birt magával.

A hatást részben természetesen a pompás, természetes kerek előadásnak kell tulajdonítanunk, melyért valóban a legnagyobb elismeréssel adózunk nemcsak a szereplőknek, hanem az előjárásnak is, mert nagyon jól tudjuk, tapasztalásból, mennyi fáradtságba, vesződségbe kerül, kivált olyan helyen a hol ugyis annyi egyéb dolog van, míg ilyen korrekt előadás folyik le a nézők előtt. A szereplők közül a szerencsétlen flótást, (Maráz Lajost) külön kihívta a közönség, de a többi is, valamennyit együtt, mert megérdemelték mindannyian. A nevetésben kellemes jóízű pauzára adott alkalmat a két darab közt a »Három színű zászló lobog« élénkítése, melyet egész kis monstrekar adott elő Irsa Ferenc tanár ismert kitűnő vezetése alatt. A közönség a szokottnál jóval nagyobb számban jelent meg, s kétségkívül a legnagyobb meglepéssel és elismeréssel hagyta el a délután 5-kor kezdődött, de csak ugy este 7 óra felé végződött előadás.

Csak azt sajnáljuk, hogy az intézet nagyterme oly kicsiny ilyen érdeklődés számára.

A jelenlevőknek — tudjuk, hiányos — névsorát itt közöljük:

Özv. Grunwald Henrikné, dr. Baróthy Ákosné, Gyöngyösi Lajosné, dr. Molnár Imréné, Bozóky Béláné, Reesky Lászlóné, Bihary Károlyné, özv. Vucskics Ágostonné, Babóné; Baróthy Ilonka, Kazinczyné, dr. Lipcseyné, dr. Kostyál Józsefné, Novák Józsefné stb.

Zajnay János, dr. Laurán Ágoston kanonokok, Papp Miklós pénzügyigazgató, Dencs János cz. kanonok, Gabrielly Lajos, dr. Vucskics Gyula plebánosok, Hlatky Endre, Frankó Endre, dr. Schweiger Ede, Böszörményi Géza, Tóth Márton ügyvédek, Szmazsenka államvasuti felügyelő, Czveck Kálmán, Harmathy Károly, Gálhory Sámuel, Berézy Géza, Novotny, Kertész, Mártoncsik tanárok, dr. Baróthy Ákos, dr. Wimmer Julián, Réz Mihály, Gyulokay János, Bozóky Béla, dr. Bozóky Alajos, Beleznay Antal, Karger Sándor, dr. Némethy, dr. Székely, dr. Karácsonyi tanárok, dr. Szemethy, Pálffy Béla, Bázay Gyula, Makay Ernő, Mesterházy Imre, Votisky Elemér, Lindenberger János, Korn Lajos alügyész, Gyöngyösi Lajos, Sidlovics Kálmán tanár, Gresinszky Antal plebános, Rácz Pál, Makkay József, Nyáry Ignác, Hoványi Géza, dr. Wallner Ödön, Szücs Géza főhadnagy, Lopusny Gyula aligazgató, Halász Gyula és Heilinger József tanulmányi felügyelők.

Bozóky Nóra, Bihary Margit, Oláh Pepi, Novák nővérek; Incze Anna, Bozóky Margit, Pály Margit, Balogh Irén, Halász Etelka, Czveck Ilonka, Cserenyés Lujza és Ilonka, Decker Irén, Keller Ilonka, Lipcsey Irma, Buzáth Erzsike, Jancsó Piroška, Jánossy nővérek, Kargeg Rózsika, Vajna Ilonka, Loyka Sárka (Tetétlen) stb.

120 forint osztalék.

— A »Nagyvárad Takarékpénztár« közgyűlése. —

A magyarországi pénzügyintézetek nagyon zsenge korában, egy félszázaddal ezelőtt keletkezett s azóta folyton gyarapodott sikereiben,

elismerésben és tekintélyben Nagyvárad legelső pénzügyintézete: a Nagyvárad Takarékpénztár.

A múlt év derekán méltatta minden irányadó és illetékes tényező a félszázados működést s a legkevesebb, a minnek őszinte kifejezést adtak, az, hogy büszke önértéssel tekinthet vissza a pénzügyintézet igazgatósága az elmúlt félszázados működésére.

Tegnap pedig beszámolt az igazgatóság az elmúlt évről a részvényeseknek.

Az elmúlt év éppen nem mondható közgazdasági tekintetben középszerűnek sem, mert az általános közgazdasági téren most is és még bizonyára a jövőben uralkodó pangás igen kedvezőtlen volt az üzleti életre. Ennek daczára az igazgatóság körültekintő működése megteremtette az elmúlt évben is a várt eredményt, amenyiben az előkelő pénzügyintézet 1897. évi tiszta nyeresége 75 ezer forint. Ebből a régi szokáshoz hiven, igen tekintélyes összeggel növelik a tartalékalapot s a részvényesek részvényenkint 120 forint osztalékot kapnak.

A rendkívül közgyűlés lefolyása a következő volt:

Sal Ferenc kir. tanácsos, igazgatósági elnök s a következő részvényesek voltak jelen.

Dr. Baróthy Ákos, Bozóky Alajos, Böszörményi Géza, Csobánecz Lajos, Faliczky Viktor, Fazekas Imre, Fényes Manó, Ficzek Lajos Lajos, Frankó Endre, Grósz Albert, Hanzely István, Hegedüs Géza, Heringh Sándor, Hlatky Endre, Hoványi Géza, Hoványi Gyula, Justh Károly, Kaczin Károly, Keller József, Konrad Márk, Kovács Béla, Lakatos Antal, Lopusny Gyula, Óváry Sándor, Pallay Lajos, Papp János, Schweiger Ede, Sebestyén Lajos, Szász August, Sonnenfeld Zsigmond, Walner Ödön, Zatureczky Albert, Dr. Sipos Árpád.

Igazgatósági elnök üdvözlőlvén a részvényeseket, a jegyzőkönyv hitelesítésére dr. Sipos Árpád, Ficzek Lajos és dr. Konrad Márkot kérte fel. Szavazat szedőkül pedig kinevezte dr. Schweiger Edét, Fényes Manót és Sonnenfeld Zsigmondot.

Dr. Hoványi Géza vezérigazgató felolvasta az igazgatóság következő jelentését:

Az igazgatóság jelentése.

Tisztelt közgyűlés!

Az 1897-ik — intézetünk 51-ik — évről jelentésünket a következőkben van szerencsénk előterjeszteni:

Az 1897-ik üzletév eredménye kedvezőlenebb az előző évinél.

Ezen kedvezőtlenebb eredmény arra vezethető vissza, hogy a betevő közönségnek az intézet kezelésére bizott és évről évre fokozódó betételek emelkedésében nyilvánuló bizalma, azon erkölcsi kötelességet róttá az igazgatóságra, hogy a pénz elhelyezésénél a legkörültekintőbb óvatossággal járjon el és így az elmúlt évi országsszerte kedvezőtlen gazdasági viszonyaival mindenkor karöltve járó üzleti pangás miatt, csak kisebb haszonnal tudtuk a kezelésünkre bizott tőkénket biztosan gyümölcsöztetni. Mely kedvezőtlen üzleti eredmény muló jelenségnek joggal tekinthető, mert csak az elmúlt év üzleti pangásával függ össze; de az intézet izmosodását és fejlődését legjobban bizonyítja azon tény, hogy a betételek állaga az elmúlt évben is 500.000 forintot meghaladó összeggel emelkedett és így betéteink állaga 6.304.385 forint 37 krt képvisel, a mi pedig az intézet tovább fejlődésének legbiztosabb záloga.

Az elmúlt év üzleteredménye 72.955 forint 76 kr., a melyből a javaslatba hozott 15.112 forint 63 kr-nak a tartalékalapunkhoz csatolása által az, 200.163 forint 83 kr-ra emelkedik.

Bejelentjük, hogy intézetünk 50 éves fennállása megünneplése céljából a t. közgyűlés korábbi határozatából kifolyólag, a múlt év június 13-án a rendkívüli közgyűlést megtartottuk és az intézet 50 éves történetét tárgyozó művet dr. Bozóky Alajos kir. tanácsos, helybeli kir. jogakadémia igazgatója által megíratuk és a díszesen kiállított művet a t. részvényeseknek, valamint hazai pénzügyintézeteknek és több érdeklődőnek megküldöttük; végül ezen

mű megírása és kiállítása, valamint a rendkívüli közgyűlés megtartásából felmerült 3014 forint 60 kr. költséget mérleg-számlánkon leírni javaslatba hoztuk.

Szomorú kötelességet teljesítünk, midőn Papp János városi tanácsos, részvényes tagtársunknak, ki intézetünkél 1887. évtől, tehát 10 éven át, mint napibiztos intézetünk érdekében teljes odaadással működött, f. évi február 3-án történt elhunytát bejelentjük.

Áttérve üzletünk múlt évi forgalmára, az egyes üzletágunknál elért eredményt a következőkben van szerencsénk előterjeszteni:

Ezek után indítványozzuk, hogy a 72.955 forint 76 kr. jövedelemből fordítsassék:

I. Leírásokra, még pedig: a váltó számlán	2684 forint 38 kr.
Per és óvatolás számlán	944 forint 47 kr.
Ingatlanok számláján	784 forint 18 kr.
Jubileumi költség számlán	3014 forint 60 kr.
II. Tartalékalap gyarapítására	15112 forint 63 kr.
III. Jótékonycélra az év közben adott 25 frton kívül	1500 forint — kr.
még pedig:	
Biharmegyei inségesek részére	300.—
Nagyvárad	200.—
Szent Vince nővérek olasz-i tárházának	100.—
Vidéki hírlapírók orsz. szövets. alapítványul	100.—
A biharmegyei nőegyletnek	50.—
Izraelita nőegyletnek	50.—
Erzsébet bölcsőde-egyletnek	50.—
Gyermekbarát	50.—
Tűzoltó egyletnek	50.—
Szépítési	50.—
Népkönyha javára	50.—
Biharmegyei jzói nyugdíjalapnak	50.—
Városi tisztviselői	50.—
Elaggott iparosok segélyalapja	50.—
Községi tanítók	50.—
Nagyvárad ügyvédi segélyalapnak	50.—
Városliget fejlesztésére	50.—
Helybeli ref. leányiskolának	50.—
Elhunyt intézeti szolgálójának	50.—
Várad-velencei népkör javára	25.—
A várad-i színészet 100 éves története megírására és kiadása segélyezésére	25.—
IV. Intézeti nyugdíjalapra	1000 forint — kr.
V. Igazgatók jutaléka	5647 forint 53 kr.
VI. Felügyelők jutaléka	1694 forint 21 kr.
VII. Vezérigazgató jutaléka	2823 forint 76 kr.
VIII. Tisztviselők jutalmazására	1750 forint — kr.
IX. Osztalékul részvényenként á 120 forint	36000 forint — kr.

Tisztelt közgyűlés!

A felügyelő bizottság jelentésének meghallgatása után a betérjesztett mérleget, erre vonatkozó indítványaink megszavazása által végleg megállapítani és a felmentvényt az 1897. évről ugy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak megadni és a részvényenként megállapítandó 120 forint osztaléknak a 19. szelvény ellenében f. hó 21-ik napjától leendő kifizetését elhatározni kérjük.

Kelt Nagyváradon, 1898. február 14-én.

Az igazgatóság nevében:

Sal Ferenc,

kir. tanácsos, ig. elnök.

A felügyelő bizottság az összes könyveket rendben találta s ugy az igazgatóság, mint a felügyelő bizottság részére kéri a felmentvény megadását.

A közgyűlés az igazgatóság jelentését a mérleget elfogadták, s az illetőknek megadták a felmentvényt.

Hoványi Géza vezérigazgató előterjesztésére, hogy a korábban tett alapítványból évenként 200 forint ösztöndíjat fizetnek ki egy szorgalmas kereskedelmi iskolai tanulóknak. Az igazgatóság fogja az ösztöndíjast kinevezni.

A választásokra kerülén a sor, azt a következő eredménnyel ejtették meg:

napi biztosok lettek:

Dr. Baróthy Ákos,
Csobánecz Lajos,
Dr. Grósz Albert,
Dr. Hoványi Gyula,

Keller József,
Kaczián Károly.

Ezel a tárgysorozat kimerítve lévén, a részvényesek az elnök és a vezérigazgató életével oszlottak szét.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Február 22. Jogász táncszertély a »Zöldfában.«

Február 27. Dr. Szombathy István felolvasása: »A népdalok s gondolatviláguk.«

* **Farsang három napja.** A farsang három utolsó napjának alkalmából a Szent-László templomban a legméltóságosabb Oltáriszentség naponként reggeltől az esteli litániáig imádásra van kitéve. Naponként reggel 9 órakor ünnepélyes szent mise van; szentbeszéddel. Vasárnap Winkler József v. püspök misézett és dr. Némethy Gyula theol. tanár predikált; tegnap, hétfőn pedig Széchenyi Jenő apátkanonok tartotta az ünnepies szent misét és Halász Gyula Szt. József intézeti praefectus szent beszédet mondott. Ma, kedden reggel Pálotay László kanonok tartja az ünnepélyes szent misét s Pálffy Béla segédlelkész tartja az egyházi szónoklatot. Este hét órakor pedig litánia után visszateszik a szentséget. A templomegész nap nyitva van.

* **Márczius idusa Biharon.** Biharközszégből írja levelezőnk, hogy a lakosság nagyban készül ez évben megünnepelni az 1848-iki márczius 15-ikének 50 éves fordulóját. Nagy körmenetet, bankettet, estélyt terveznek. Ez alkalomra dalárda is alakult.

* **Vasárnapi népszerű felolvasások.** Folyó hó 20-án dr. Edelmann Menyhért orvos tartotta a 18 felolvasásra terjedő ciklus egyik legkimerültebb előadásait az »alkoholizmusról«, mely tudással s mégis népszerű modorban fejtegetve azt orvosi, közegészségügyi és nemzetgazdasági szempontokból. E tanulságos előadás az alkohol-élvezet óriási elterjedését, annak romboló hatását, a különböző országok óvórendszabályait, melyek tovaterjedését meggátolni hivatják, nagy vonásokban ösmertette. Folyó hó 27-én dr. Szombati István főreáliskolai tanár »A népdalok és gondolatviláguk« cím alatt tartja a ciklus 14-ik előadásait.

* **Szocialista gyűlés Biharmegyében.** A lelketlen igazgatónak s az ezek által terjesztett maszlagos röpiratoknak, bujtogató lapoknak sikerült már Biharmegye józan magyar földműves népének is megrontani a gondolatjárását s belezavarni a szocializmus fertőjébe. Mint levelezőnk írja, az elmúlt vasárnap Csatai községben nagy szocialista gyűlést tartottak, a melyen igen sokan voltak a szomszédos Kismarja, Bihar, Jákó-Hodos, Töttelekről. A csendőrség is összpontosítva volt és Weiserschütz János főtisztviselő szintén megjelent a községben. — Az igazgató szocialista lapokat különös figyelemmel kíséri a nagyváradi kir. Itélőtábla kerületi sajtóügyi kövvelője: dr. Perjessy Mihály. A legkisebb igazgató cikkért is kéréltetlenül felelősségre vonja a szerkesztőt és a lapnak elkobzását kieszközli. Így az Aradon megjelenő »Ujvilág« című a magyarországi szocialdemokrata párt alföldi közlönye, politikai havilapnak f. évi első számában megjelent két rendbeli közlemény miatt, mint a melyek határozottan igazgatást foglalnak magukban a vagyonos osztály, a papság, a katonaság és a műveltebb osztály, a bírói kar ellen, sajtóügyi feljelentést tett, kérve az eljárás gyors folyamatbátételét.

* **Pályázatok katonaiskolákban.** A vasárnapi hivatalos közöl egy nagyobb pályázati hirdetményt, a melyet a honvédelmi miniszter bocsátott ki legutóbb és pedig a katonaisztli árvafüvek nevelőintézetébe, a katonaiskolába, a két katonai akadémiába és a katonaisztli le-

nyok soproni nevelőintézetébe leendő felvétel tárgyában. Összesen mintegy 380 egész és féldíj-mentes kincstári alapítványi helyet fognak ez intézetben betölteni folyó év szeptember havában. A pályázatok feltételei közül csak annyit említenek meg, hogy az egyéb szokásos kellékeken kívül valamennyi jelölt felvételi vizsgálatot köteles tenni. A kérvények beadási határideje folyó évi május hó 15-ike.

* **A megmérgezett Körözs.** Említettük, hogy a m-telegdi olajipar és petroleum gyár r. társaságnak, a mely a petroleum salakkal a Körözs vizét inficziálja, nincsen is engedélye a fertőző anyagnak a Körözsbe vezetésére. Dr. Bulovszky József polgármester teljesen felfogva a veszélyt, mely a petroleum salaknak a folyóba vezetése által nagyon is könnyen előállhat, átíratot intézett Szunyogh Péter alispánhoz s kéri, hogy a salak levezetését, melyre engedélye sincs, azonnal tiltsa el s az ügyben a vízjogi törvény értelmében járjon el. Az lett volna mindjárt az első szemle alkalmával a köteleesség, hogy a további levezetést szigorúan eltiltsák.

* **Jegyzőválasztás Sarkadon.** A Sarkadi III-ik jegyzői állást szombaton délelőtt tartott közgyűlésében töltötte be Sarkad város közgyűlése, Nagy Márton járási főszolgabíró vezetése alatt. A választás Lincinger Sándor helyettesített jegyző megválasztásával végződött, ki a hivatalos esküt nyomban le is tette a járási főszolgabíró kezébe.

* **Csapó Ferencz temetése.** Nagy gyászpompával, óriási előkelő közönség részvéte mellett vasárnap délután temették Csapó Ferencz nyug. állami főmérnököt. A nagykút-utcai gyászház udvara nem bírta befogadni a közönséget, s az utcán várták sokan a temetést. A koszorúkkal borított drága érzékporsót a temetkezési intézet testőreinek kívül díszbe öltözött megyehajduk állták körül. A háznál az ev. ref. egyházi énekkar egy remek gyászeneket adott elő, s aztán az olasz ev. ref. templomba vonult a gyászmenet. A templom zsfolásig megtelet közönséggel. Csák Máté ev. ref. lelkész szép imát mondott, míg a temetőben Sulyok István lelkész gyászbeszédet tartott az elhunyt felett. A temetésen a nagyszámú rokonságon kívül Beöthy László főispán a vármegyei tisztviselőkkel, Medvigy Mihály táblai tanácselnök több táblabíróval, Papp Miklós pénzügyigazgató több pénzügyi tisztviselővel, Sal Ferencz kir. tanácsos, több városi főtisztviselő, a törvényhatósági bizottság számos tagja s előkelő, díszes hölgyközönség vett részt. A szebbnél-szebb koszorúk szalagján a következő feliratok voltak:

Szerető Rózád — Lenke és Ilonka. Szeretett bátyáknak — Sándor és Erzsébet. Szeretett Ferencnek — Iréne és Pista. Rokoni szeretettel — Bige Gyula és családja. Rokoni szeretettel — Mariska és Erzs. Jó barátjuknak — Németh Sándor és neje. Utolsó üdvözlétül — a Stépán-család. Feri bácsinak — Széchenyi. Utolsó üdvözlétül — Fűredi László és neje. Kedves Feri Bátyáknak — Gizi és János. Részvétük Jeléül — Erdélyi Károly és neje. Tisztelet jeléül — Benesik Mária. Dipold Károly — Mély részvéte jeléül. Szeretett Bátyjának — Dezső és családja. A Szeretett Rokonnak — Özv. Radányi Gyuláné.

A díszes temetést Weiszlovits Adolf temetkezési intézet rendezte.

* **Országos diákkongresszus.** Az országos diákkongresszus előkészületeit s a márciusi ünnepség programját már csaknem teljesen megállapította az előkészítő bizottság. Március 12-én érkeznek a vidéki főiskolák küldöttei s este ismerkedő lakoma lesz. 13-án a kongresszus első disztülése, melyen Jókai Mór, Madarász József, Komáromy Zoltán és B. Józsa Gyula beszélnek; 13-án délután munkásünnepség Ó-Budán az university extension rendezésében Marczali Henrik elnöklésével; 14-én egész nap kongresszusi ülés; 15-én résztvesz az egyetemi ifjuság a Petőfi-társaság matinéjában, hol Tóth Ödön tart ünnepi beszédet; délután körmenet, melynek gyülekező helye az Egyetem-tér. Beszédet tartanak a muzeum előtt,

a Landerer-nyomda helye előtt, a Petőfi, Eötvös, Deák, Széchenyi szobránál, az Ujéület romjainál (Batthyány emlékére), az új Országháznál (Kossuth emlékére). A beszédeket vegyest a budapesti egyetem s a vidéki főiskolák hallgatói fogják mondani.

* **Elhunyt körjegyző.** Egyre hainak a nagy idők alakjai; a halál gyors egymásutánban ritkítja a szabadságharc bajnokának már ugy is gyér sorait. Liska József volt 48-as honvédhadnagy drág-csékei körjegyző tegnap hajnalban elhunyt. A családi gyászjelentés a következő:

Özv. Liska Józsefné, szül. Racsov Lujza és gyermekei: István és neje szül. Molnár Mária és gyermekei: Viola és Etelka, Ilonka és férje Wutz József, Dezső, Erzsike, Lajos, Árpád és Beatrix, Liska Antal és neje szül. Liska Hermina és leányuk Anna, férj. Wallner Ferenczné, Liska Simon, Liska Ágoston és neje, valamint leányuk Mária szomorodott szívvel jelentik a felejthetetlen férj, apa, após, nagypapa, testvér és rokonnak Liska József urnak drág-csékei körjegyzőnek és 1848—49-iki honvéd főhadnagynak élete 69-ik évében f. hó 21-én reggeli 2 órakor rövid szenvedés és a halotti szentségek ajtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A boldogult földi maradványai f. hó 23-án d. u. 3 órakor fognak a gyászházból a róm. kath. szertartás szerint a drág-csékei közös sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent mise áldozat f. hó 24-én reggeli 10 órakor fog a m.-csékei róm. kath. templomban az Urnak bemutatni. Mely végtisztességre az elhunyt rokonai, barátai és tisztelői tisztelettel meghívotnak. Drág-Cséke, 1898. évi február hó 21-én. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* **Felgyújtott bolt a Bémer-téren.** Jeleztük annak idején, hogy Szandicz Adolf nagyváradi kereskedő, bémer-téri üzlete f. évi február hó 11-én este fél 9 órakor kigyuladt és csak a gyorsan megérkezett tűzoltók erélyes működésének köszönhető, hogy az üzletben levő készáru mind el nem égett. Az okozott kár a tűz utáni napon eszközölt becslés szerint így is 8000 frtra rug. Az üzletben elhelyezett áruk a múlt év november havában a trieszti »Asecuratione Generali« biztosító társulatnál 40,000 frt erejéig biztosítva lévén, káros — a tűz által okozott kárára nézve kárpótlást nyerhet. A folyó évi február 12-én megejtett rendőri előnyomozat a tűz keletkezését egész határozottsággal megállapítani nem tudta és csak annyit constatált, hogy a tüzet valószínűleg az üzlethelyiségben elhelyezve volt kályhából kipattanó szikra, avagy eldobott gyufa vagy szivar okozta és a jelentés ily értelemben tette meg a rendőrség által a kir. ügyészséghez. Az ügyészségben a napokban szenzációs fordulatot vett. Hogy a biztosító társaság kiküldöttévi február 18-án, helybeli kereskedő szakértők közbenjöttével a kár felbecslését megkezdte, a megmaradt és alig megromált áruk között több petroleummal átázott anyagot találtak, amiből azt gyanítják, hogy a tűz szándékosan idéztetett elő. A becslést teljesítő kiküldöttek azonnal jelentést tettek az esetről a rendőrségnek és Gerő Armin alkapitány a helyszínen megjelenvén a petroleummal átázott tárgyakat lefoglalta és sürgősen még a tegnapi napon betörjesztette a kir. ügyészségnek.

* **Okmányhamisító segédjegyző.** Czakó István, jegyzői irnok; aki a felső-ábrányi jegyzői hivatalban volt alkalmazva és a marhalevelek kiállításával s az azokért, befolyó pénzek beszédésével volt megbizva, 1898. január közepe táján az általa kiállított és a járlatjegyzőkönyvbe bevezetett járlatokért beszédett pénzből 3 frtot elköltött s ekkor, hogy sikkasztását elpálástolja és a beszédett pénz átszámolásánál főnöke: Alb János körjegyző a járlatjegyzőkönyv betekintése utján sikkasztását észre ne vehesse, — a járlatjegyzőkönyvből 61—90 folyószámai

alatti bejegyzéseket tartalmazó három levelet kiszakított és megsemmisített s a következő járatiállítási napon a folyószámot újból a 61-en kezdte. Midőn pedig főnöke rájött üzelméire, F.-Ábrányból megszökött és először Miskolcra, majd onnan Debreczenbe ment, hol azonban pénze elfogyott s mert egy vendéglőben fizetni nem tudott, a rendőrség letartóztatta és az el-lene időközben kibocsátott körövényhez híven a margittai járásbíróhoz kísértetett, hova e hó 17-én érkezett és rögtön előzetes letartóztatásba is helyeztetett.

* **Megismételt előadás.** A *Szent József*-intézetben vasárnap délután rendezett szini előadást, általános kivánságnak engedve, ma megismétlik. Az előadás kezdete délután 5 órakor lesz.

* **Kevesebb munka, több fizetés.** Megemlékeztünk már többször arról, hogy a nagyváradi építő iparos segédek, helyzetük javítása végett szakegyletet akarnak alakítani, azonban a belügyminiszter az alapszabályokat nem hagyta jóvá. Azóta minden utat felhasználnak, hogy minél kedvezőbb feltételeket eszközölhessenek ki a munkaadóktól. Vasárnap egy küldöttség járt közülük *Bertsey* György ipartestületi elnökkel, azonban velük volt egy hozzájuk éppen nem tartozó szocialista suszter legény: *Nagy Lajos is.* *Bertsey* Györgynek bemutatottak egy munkarendet, mely a mostaninál magasabb fizetést és kevesebb munkaidőt tartalmaz. Kérték, hogy az ipartestületi elnök hívja össze az építő iparosokat annak elfogadására. *Bertsey* György igen helyesen megdorgálta a küldötteseket, hogy az építő iparos munkásoktól külön álló bujtogatókra hallgatnak. Kijelentette, hogy a bemutatott munkarend-tervet semmi esetre sem fogadják el az illető iparosok, de azért összehívja őket s előterjeszti kérelmüket.

* **Garázdalkodó ember.** Tegnapelőtt délután Réti János részeg napszámos Sztaroveczky-utcán skandalumot csinált, a miért a rendőrségre akarta őt kísérni két rendőr. Réti azonban megtámadta a rendőröket és verekedni kezdett ugyannyira, hogy a garázda embert csak hosszú küzdelem után tudták lefogni és bevinni a rendőrségre, ahol fogva tartották.

* **Kivándoroltak Amerikába.** Szomorú mikor a magyar ember már nem találja kedvesnek a haza földjét s a messze idegenbe vándorol. A szomszédos Bihar községből legközelebb két családfő utazott Amerikába, névszerint *Vojta vszki* Henrik pékmester és *Sebestyén* József földműves. Mindkettő a legnagyobb nyomorban hagyta itt nejét és gyermekeit. A lakosság köznyerülete menti meg őket csak a pusztulástól.

* **Fura koztos.** Szabó Gáborné szül. Körmön di Eszter helybeli bérkocsis nejéhez a múlt este 9 óra tájt bekopogtatott a testvéröccsese Körmön di István, aki boltiszolga *Preiss* Illés helybeli butorkereskedőnél s a szabadkiszorá belépve a szobába, nekiment a néjének, azt fojtogatni kezdte, majd a pohárszéknek neki esve, az azon volt poharakat, kanecót, lámpást a falhoz, földhöz és az ajtóhoz vagdosta, azután elment. Tette pedig mindezt azért, mert néjje tőle ezt megétőzőleg 3 frt kospénztartozását követelte. Az apró pénzzel ekként kifizetett nő megtette az öcs ellen a bünyenyítő feleletést

* **Brutális csizmadia-mester.** Tegnapelőtt este a rendőrségen egy humánus favágó feljelentette *Csorvási Gyula* csizmadiat, mert tanoncát *Fenyáki* Lajost összekötözte és nagyon megverte. A rendőrség a feljelentés után elment a tett helyszínére, ahol a fiut meg is találták össze-vissza verve. A rendőrök előtt azután *Csorvási* bevallotta, hogy a fiut azért verte el, mert őt krajezárral elszámolni nem tudott. A fiut a rendőrség természetesen azonnal elvitte a brutális gazdától és szüleihez haza küldte. A brutális ember ellen pedig az eljárást megindították.

* **Pénzhamisító banda.** A beéli körhöz tartozó *T. Konrád* községhen pénzhamisító bandát fedezett fel a beéli csendőrség. 20 füléreseket gyártottak volna, ha idejük lett volna reá, de a csendőrség korán megnesztele a dol-

got s letartóztatta a bűnös vállalkozókat. Ezen fogással a csendőrség egy korábbi rablógyilkosságot is felderíteni remél. A vallatás folyik

* **Trombitás csirkefogók.** D. Szemes József tanyáján — Szalontán — a napokban lába kerekedett egy kakasnak és kilencz tyuknak. Szorgos utánjárás révén kiderült, hogy a hütlenné vált szárnyasok éjnek idején és a birkaalkolból keltek ismeretlen utjokra. Kiderült azonban apránként az is, hogy nem is olyan messze kell a tolvajokat keresni. *Broncz* Mojszi és *Zsurkán* Jakab béresurak voltak, a kik sötét szándékuk kivételéhez a károsult fiának *Ferencnek* közreműködését is kivívták. Kivívták pedig azzal, hogy egy koronát és trombitát adtak az ifjunak, siri hallgatása fejében. Az ifju hallgatott is hüen; ám a trombita annál hangosabban recsegett és elárulta a sipis kompánia turpisságait. A fülöncsippett csibe-liferások beismerték tettüket és azt, hogy az elesipett csibe-állományt nyomban el is adták, a pénzen pedig hűségesen megosztották.

* **Aki inségből lop.** Szabó György 27 éves nagy-mihályi (borsmegyei) születésű csavargó Margitta környékén kóborolván, ahol csak szerét tehette, lopott. Ugy e hó 11-én este Kiss Tótyer dédai lakos tornáczáról 3 drb sonkát, — *Farkas* Májerné bárófalvi lakosnőtől szintén a tornáczról egy juhot, *Lovas* Lajos margittai cselédétől egy gubát lopott az istállóból, *Urbánovics* József érmihályfalvi legénytől egy fekete szűrt az istállóból és *Maczek* Andrásról szintén az istállóból egy fekete ujjast. A margittai csendőrség nevezett csavargót, ki különben lopásért már többször volt büntetve, letartóztatta és az ottani járásbírósnak átadta. Szabó azzal védekezik, hogy az inség kényszerítette a lopásra; otthon nagy nyomorban élő neje és egy gyermeke van.

* **Agyonlőtt földművelő.** Tegnap hajnalban a kisterei országúton *Szinye* Mihály földművelőt halva találták. *Szinye* mellén három seb volt, amelyeknek mindegyike feltétlenül halálos volt. A csendőrség ez ügyben a legerélyesebb nyomozást megindította, azonban eddig a tettest nem sikerült megtalálni.

* **Tolvaj kereskedő-segéd.** *Weisz* Hirs kereskedő-segéd *Trebics* Jakab kereskedőnek a megbízottja, a múlt napokban gazdáját a nagyszalontai vásáron meglopta. A hüllen kereskedő-segéd ellen az eljárás folyik.

* **Bün-kronika.** *Popper* Manó volt nagyváradi, jelenleg nagylétei lakos azon ürügy alatt, hogy neki Nagyváradon ügynöki irodája van, ugyancsak szedte fel a különféle megbízásokkal hozzája fordultaktól a költségeket. Így felvett *Hegyi* Mózes nagyváradi lakostól 13 frtot, hogy neki iparigazolványt szerezzen, de e tekintetben még csak lépések sem tett, miért is a múlt héten Hegyi bünyenyítő feljelentést tett ellene családja miatt. — *Kövágó* Imre bajji lakos a f. hó 11-én este *Zágonyi* Lajos szintén bajji lakosnak padlására egy létrán felmászott és szalonnát akart lopni, midőn *Zágonyi* által — ki a padláson neszt hallott — épp abban a pillanatban éretett tötten, midőn a szalonnát már vágni kezdte. A csendőrség előtt beismerte tettét, miért is lopás miatt a nagyszalontai járásbírósnak feljelentetett. — *Balogh* József bölcsei-pusztai lakosnak záratlan konyhájából még a múlt hó 19-én este 9—10 óra között 1 métermása lisztet 20 frt értékben elloptak. A csendőri nyomozat most kiderítette, hogy a lopást *Dani* János, legutóbb lopásért 7 évi fegyházzal büntetve volt és *Horváth* Gábor büntetlen előléti, okányi lakosok követték el akkép, hogy a lisztet 2 zsákban a nem messze állott koscsijokra rakták és avval elhajtották. Feljelentették a nagyszalontai járásbírósnak.

Szenzációs gyilkosság.

A csendőrség tegnap egy véres büntényt derített ki.

Tulkán e hó 16-án reggel *Pánye* Mitru földművelőt halva találta fia *Száva* a kert végén. Az előjáróság a helyszínén azonnal megjelent és mivel a hulla nyakán zsinég

által okozott nyomokat talált, az esetet feljelentette a nagyszalontai járásbírósnak.

A járásbíróstól kiment a helyszínére dr. *Beszedits* vizsgálóbíró, dr. *Sarkadi* Dániel és dr. *Bleyer* Sándor szalontai orvosok és az orvosi vizsgálat konstataálta, hogy a nyakon a gégecsont el van törve és hogy ez okozta a *Pánye* halálát. Az orvosi vizsgálat azonban még azt is konstataálta, *Pányét* előbb kötéllel megakarták fojtani és valószínűleg dulakodás közben tört el *Pányének* a gégecsontja.

A csendőrség ebben az ügyben azonnal megindította a vizsgálatot és a nagyszalontai örsvezetőnek sikerült is a büntényt kideríteni, ami annál szenzációsabb, mert *Pányét* a felesége és két fia gyilkolta meg.

A csendőrség a nyomozást azon az alapon kezdte meeg, hogy a hely, ahol feküdt egészen sima volt, ott a dulakodásoknak a legkisebb nyoma sem volt, pedig az orvosok megállapították, hogy *Pánye* eleinte ollen állott és dulakodás közben halhatott meg.

A csendőrség ezen az alapon indult is sikerrel is. Eleinte egyik régi ellenségét gyanúsították, azonban ez csakhamar bebizonyította, hogy ő ártatlan és így a családra hárult a gyanu, mert mindenki tudta, hogy a családban sokat veszekedtek, mivel *Pánye* zsarnokoskodni akart a családban, amit azonban sem a fiai, sem a felesége nem akart tűrni.

A gyilkosság előtti napon *Pánye* ismét részegen ment haza és a feleségét és két fiát szidalmazta. A két fiu ekkor elhatározta, hogy édes apjukat megölik és ezen tervöknek megnyerték édesanyjukat is. A tervet még éjszaka végre is hajtották és mikor *Pánye* meghalt kivítték a kert végébe és ott hagyták.

A tettesek különben mindent elkövettek, hogy a gyanut magukról elhárítsák és ezért másnap az egyik fiu, aki szintén részt vett a gyilkosságban, *Száva* találta meg a holttestet, ezzel is félre akarták vezetni a csendőrséget.

A csendőrség mindhárom tettest letartóztatta, akik rövid vallatás után be is ismerték a gyilkosságot.

A három gyilkost fogva tartották.

SZINHÁZ.

1848. a színházakban. A *Népszínház* a szabadságharc jubileumát nagyszabású drámával fogja megünnepelni, melynek első előadása március 15-én lesz. A népszínházi bizottság az igazgató felkérésére 500 forint külön tiszteletdíj mellett *Verő* Györgyöt, az *Ezer év* szerzőjét, bizta meg a darab megírásával. *Verő* a szabadságharc keretébe egy összefüggő drámai cselekvényt illesztett és a szabadságharc ismert nagy alakjai teljesen összeforrnak a dráma költött hőseivel. A darabot két képből álló prólóg előzi meg, mely a márciusi eseményeket tünteti föl; maga a darab kilencz képből áll. Valamennyi bő alkalmat nyújt a szinpaditechnika minden fogásának, a látványosság minden eszközének alkalmazására. A darab kiállítása teljesen korhű s rendkívül fényes lesz. Már hetek óta készülnek rá, míg a darab olvasópróbája ma volt meg, majd nem az egész személyzet részvételével. — A *Magyar Színház* alkalmi darabjának, mint említettük, *Aranylakodalom* lesz a címe. Ez is március 15-én kerül bemutatásra *Beöthy* László és *Rákosi* Viktor irták s *Fekete* József, a Magyar Színház karmestere állítja össze hozzá a zenét. Az *Aranylakodalom* 8 képből áll, melyeknek címei a következők: I. Ötven esztendő. II. A budai várban. III. Leborulok a nemzet nagysága előtt. IV. A piski-i hid. V. Az ország szive. VI. Oroszok a Hortobágyon. VII. Az utolsó ágyu. VIII. A ma.

EGYESÜLETEK.

A sakkör közgyűlése.

Nagy érdeklődés mellett tartotta meg a nagyváradai sakkör vasárnap délután 4 órakor rendes évi közgyűlését az egylet helyiségében. Mintegy negyvenen jelentek meg, köztük dr. Beöthy László főispán, továbbá Szász Ágoston, dr. Hoványi Gyula, Szunyogh Lóránd, Wertheimstein Alfréd s még többen.

Szász Ágoston elnök megnyitó szavai után Gesztesi Ödön titkár vázolta terjedelmes emlékiratban az év történetét. Szakszerűen s körültekintő pontossággal eszterelve a magyarországi sakkviszonyokat, megemlékezett a nagyváradai sakkör alakításáról, annak fejlődéséről, különösen pedig annak tulajdonképeni alapítójáról dr. Hoványi Gyuláról.

A jelentés szerint a kör tagjainak száma 115-ről 128-ra emelkedett. Az egylet belélete mozgalmas, a tagok szorgalmasan látogatják a helyiséget. Végül meleg szavakkal emlékszik meg a jelentés Charousek Rezső nagyváradai szerepléséről, mely az egyleti év fénypontja és záróköre volt.

A számvizsgáló bizottság jelentése szerint az évi 6 frt 08 kr. fölösleggel záródik. A közgyűlés megbizta az igazgató-tanácsot, hogy a hátralékos tagdíjak behajtása iránt lépéseket tegyen.

A választás egyhangulag ment végbe. Szász Ágostont helyett az elnökválasztás tartamára dr. Beöthy László főispán foglalja el az elnöki széket, ki elnöknek újra Szász Ágostont ajánlta megválasztani, a mit a közgyűlés egyhangu lelkesedéssel meg is tett.

Szász Ágoston megköszönve a bizalmat, ígérte, hogy azt igyekezni fog ki is érdemelni. A többi választások eredménye a következő: Alelnök dr. Hoványi Gyula, titkár és pénztáros Gesztesi Ödön, ellenőr dr. Adorján Emil, jogtanácsos dr. Várady Zsigmond, könyvtáros: Niedermann Antal, háznagy Madaras Elek.

Az igazgató tanács tagjai lettek közfelkiáltással: dr. Beöthy László, Balázsházy Bertalan, Böszörményi Géza, Farkas Izidor, Friedmann Benő, Grabinszky Zsigmond, Huzella Gyula, Hoványi Géza, Kepes János, dr. Kiss Dénes, Mezey Mihály, Miskolczi Barnabás, Olasz Gyula, Urbán Adolf és Wertheimstein Alfréd lovag.

Charousekét a közgyűlés egyhangulag a kör dísztagjává választotta meg s megbizta a titkárt, hogy erről a mestert jegyzőkönyvi kivonaton értesítse.

Közgyűlés után Gesztesi Ödön 10 játszmát vezetett egyszerre. Az egész érdekes küzdelem, melyben a kitűnő játékos 10 erős játszó ellen hadakozott, két óráig tartott s fényes eredménnyel végződött. Gesztesi Ödön a tíz játszmából egyet sem veszített, megnyert nyolcat és kettő eldöntetlen maradt.

Jóváhagyott alapszabályok. A belügyminiszter a tenkei kölcsönösen segélyező első fiú és leány kiházasító társulat alapszabályait jóváhagyta.

Peculárisbank P.-Szöllősen. F. hó 20-ikán tartotta a >Pecze-Szöllősi olvasókör< lezáruló gyűlését Vidovich György cz. kanonok elnöklete alatt. A febr. 13-ikán tartott bál tiszta jövedelmét az egylet pénztárában helyezvén, mindjárt a >Takarék és Hitel< szövetkezett ugyanez időre összehívott gyűlése következet. A szép számmal megjelent érdeklődők épületes figyelemmel hallgatták lelképástoruk mély értelmű, keresetben, de a közélet és vagyonosodás, takarékoság és népboldogítására célzó, — eddig még figyelmen kívül hagyott — bevezető szavait, mint oly eszközök, melyeket mindedig mint porba vesztet értéket abból kiemelni minden jóravaló s törekvő honpolgárnak, ön-maga s családja érdekébe kötelesség. Megfontolt tapintat és odaadással, melyet a társadalmi élet romboló agrárszociális kérdések megmagyarázásához, minthogy igen sekan vagy nem ismerve, vagy félre értve sokszor nem rossz akaratból helyesnek itélve elfogadnak. Helyén valónak látta ezt a kérdést meghozni épen most, a midőn a tudatlan munkás és pórnép megfontolás és meggyőződés nélkül merül úgy lelki, mint anyagi veszedelembe. Kicsinyke tér, melyen mozognak, de na-

gyobb, azon eredmény, melyet így ily vezetés mellett elérhetnek. Ha csak egypár családot is a veszedelemtől megmenthetnek, úgy az egyház és haza érdekében követendő jótételező hatva helyesen tesszék.

MULATSÁG.

Temetés a mai jogászeztélyen.

A nagy Pán halott!

Ezt énekelte évekkel ezelőtt egy borongós kedélyű költő, Reviczky Gyula, Budapestben.

Ha Reviczky véletlenül még ma is élne és véletlenül nagyváradai jogász lenne, bizonyára átalakítaná a fenti bus mondást ilyenformán:

A vig Karnevál halott.

Szomorú válság, de eltagadhatatlan, hogy a hónappal együtt a farsang is véget ért. Még egyszer visszagondolunk a ragyogó termekre, a suhogó ruhákra, a szédítő keringőkre, tüzes csárdásokra, édes második négyesekre, egy pillanat alatt átröpülünk az egész farsang fölött s nem tud emlékezetünk egyik mulatságnál sem hosszabb ideig megmaradni. Jön utána a másik, az talán szob volt, vagy a harmadik, az még kelemesebb, — míg ide érünk, haldokló Karneval életerejének utolsó fellobbanásához, a mai jogászeztélyhez.

Szomorú mulatság lesz ez. S azért óva intünk minden tánczedvelőt, csak az menjen el oda, a ki eddigi mulatságai zsbongó emlékeit az utolsó jogász estély fényébe, zajába, kedvességébe örökre el akarja temetni. Temetés lesz ott. Eltemetik az egész bálidény visszhangjait, hogy majd a jövő télig ne zsongjon lelkükben más, mint az utolsó jogászeztély elhaló, méla akkordjai.

A rendezőség nagyban készül ez alkalomra. Megcsináltatta Karneval herczeg síremlékét s azt sokszorosította csinos, díszes tánczrendek alakjában. Ezzel akarják a sok bájos tündérének, kik különösen a jogászeztélyeken állandóan ott ragyogtak, eddigi leereszkedéseit megköszönni. Nos hát a tisztelt rendezőség alaposan csalódik! Azoknak a csillogó tündéréknek semmivel sem fejezhetik ki köszönetüket eléggé. Ellenben, ha ők kegyesek lesznek a tánczrendeket — azaz a gyászos síremlékeket — elfogadni, ezzel a rendezőséget kötelezik le arra, hogy esztendőre megint ilyen fényes, ilyen vidám estélyeket rendezzenek.

Egyébiránt Karnevál herczeg ő fensége temetésére a Zöldfa nagytermébe az elhunytak összes alattvalói és tisztelői szomorodott szívvel meghívotnak. R—i.

Nyomdász-bál. Vasárnap este tartották meg a nagyváradai nyomdászok zártkörű tánczeztélyüket a Zöldfa-ban.

Daczára annak, hogy az ugyanakkor lezajlott tűzoltó-bál — fiatal embereket illetőleg — erős konkurencziát okozott derék nyomdászainknak, — a bál mégis nagyon jól sikerült. A rendezők igazán mindent elkövettek, a mivel a tánczeztély sikerét biztosítani vélték. Nemcsupán izléses és kedves tánczrenddel lepték meg hölgyvendégeiket, hanem csináltak egy alkalmi báli ujságot is, — a >Csörgő Sipkák<-t. Az ügyesen összeállított ujság, a melyet a szünóra alatt osztottak szét, nagy örömet és meglepetést okozott a báli publikum sorában. Egyáltalán jókedvben nem volt hiány. A első négyesre 60 pár állott fel a mely párok azután Ráciz kitűnő talp alá valói mellett kivilágos-kivirradtig járták — nyomdász jelszónak a >csak kitarlás!<-nak sűrű hangoztatása és gyakorlati alkalmazása közben.

Ott voltak:

Asszonyok: Bródy N.-né, Csizmadia Gáspárné, Csizmadia Erzsike, Friedmann Bernátné, Frauenhar N.-né, Guttman Mórné, Özv. Gottfried Simonné, Grósz Benjáminé, Goldstein Sámuelné, Held Józsefné, Kandel Jónásné, Kovács Jenőné, Kiss Lajosné, Krausz B.-né, Kohn Vilmosné, Klein Jakabné, Lauf Jánosné, Hlavatsek Jánosné, Molnár Kálmánné, Mahler Józsefné, Moskovits N.-né, Popper Jakabné, Pázmány Jánosné,

özv. Pethő Zsigmondné, Reingeicz Hermanné, Stipanovszky Kristófné, Steininger Sándorné, Sarkady Józsefné, Salamon Ignáczné, Szabó Emilné, Végh Mihályné, Weisz Sándorné.

Leányok: Bacher Elena, Bródi Etel, Egárt Jusztin, Frauenhar Ilona, Fehér Ida, Goldstein Vilma, Goldstein Etelka, Guttman nővérek, Gottfried Josefa, Győry Ilka, Hlavacsek nővérek, Klein Hermina, Kohn Margit, Kohn Juliska, Kandel Hermina, Kohn Róza, Kellner Regina, Kohn Margit, Krausz nővérek, Klein Hermina, Mahler Teréz, Mahler Emilia, Moskovits nővérek, Maksa Pirokska, Nedoroszt Juliska, Pethő Ilona, Pethő Mariska, Rosenblüth Regina, Végh Mariska, Weisz Juliska, Weisz Heléna, Weisz Erzsike.

E helyütt is csak dicsérettel említjük meg Czeglédy Sándort, ja >Zöldfa< derék bérlőjét, az ő jó konyhájáért és még jobb boraiért, s mit előbb kellett volna: azért a lekötélező udvariasságáért a hogy a termet a cél iránti tekintetből teljesen díjtalanul bocsátotta rendelkezésre.

A Tűzoltó-bál. Ha a világon semmi, akkor ez volt az a ricsaj, a mi lezajlott. Bajos egy ilyen >zártkörű< estélyről kimerítő referátát írni. Valóságos özöne a meglepetéseknek, pazar sokadalom, korlátlan és dühöngő jókedv és konfektios, — ezek a főbb momentumok; a zsvajról és az ezernyi epizódról nem igen lehet csak így, röviden megemlékezni. Mesébe illő álarozosok, fenomenális zene és záporként hulló konfektó-orkánban lejtettek körül. Még a záró indulónak, a Rákóczy-indulónak hangjaira és hopsz-polkát tánczolt a hangulat csúcspontján álló tánczos-sereg. Annyi bizonyos, hogy az idei bálszezon legegőhálisabb bálja a Tűzoltó-bál volt. Ilyet Párisban sem pipálnak mindennap; ott pedig tudvalevőleg fesztelen ám némely bálkon a közhangulat.

Igazságszolgáltatás.

Sajtóper. Az >Ermelléki Közlöny<-ben V á r y Ferencz Sárköz-ujlaki lakos >Az aljegyző ur lakodalma< czimmel olyan dolgokat mondott el, a melyeket Csontos Pál ugyanottani lakos nem a leghizelgőbbnek talált magára nézve. Rágalmazásért sajtópört indított, a melyet Milye Gyula, a nagyváradai sajtó-bíró-ság vezetője márczius hó 9-ére tűzött ki s erről a polgármestert értesítette.

Közönség köre.

A postások köszönete.

A posta-és távirtda altisztek és szolgálk által özvegyeiket és árváikat segítő egyesületük javára f. hó 13-án a Fekete Sasban rendezett tánczeztély alkalmából fölülfizettek.

Schwartz Sámuel, Sternthal Sándor, Huzella Gyula, Silberman Ignátz, Berkes Bertalan, Bereczky Ágnes, Heiman Lipót és társa, Kurländer és Markbreit, N. N., Stépán István, N. N. Glück Mór Zigre Miklós, Bereczky Géza, özv. Schmarda Edéné, Lobotka Istvánné, özv. Jelenfy Cornélné, Korponay Lajosné, Papp Emerentia, Berey Bálint, Molnár Lajos, Fránkl Lázár, Feldman Izidor, Daday József, Krón Gyula, Olay Jenő, Kiss István, Gólya Béla, Schnébl János, Sárándy Bálint (Debreczen), Debreczy Imre, Hanzly József, Rutter Emil, Kovács Béla, Debreczeny Sándor (Arad) 1—1 frt, Oszterlamm Ármin, Vaszil György, Kovács Béla, Bumbera Imre, Bertsey György, Marceh Károly, Des Echerolles Kruspér Sándor, Schüch József, J. J., Schwartz Samu, Rothbart Bernáth, Zettel Gyula, Stern Herman, Benrád Albert, dr. Friedländer Sámuel, Patta Manó, Szirmay és Nagy, Deutsch Simon, Szilárdy Ernő, Munk Gábor, Imrik Gusztáv, Böhm Sándor, Rigli József, Váli Józsefné, Löwenstein Zsigmond, Handzó Józsefné, Grósz Béla, Guttman Albert, Löwy Adolf, Weintraub Mór, N. N., N. N., Richárd Dezső, dr. Ertler Mór, Blum Sámuel, Tátray Sándor, Auspitz Adolf, dr. Kornstein Emil, Berger Lajos, Bráier József, Sulyok István, Stern Mártonné, dr. Nagy Ernő, Held L., Nagy Mihály, Bartsch Arthur, Julier Vilmosné, 50—50 kr.

Folytatjuk.

REGÉNY-CSARNOK.

ÜZLET és SZERELEM.

Németből: — plex. 33.

A városi élet egész más élet viszonyokat hozott magával, más életmódot kényszerített a családokra.

A változást természetesen a nők érezték meg legelőbb. Mindjárt felmerült előttük az őszi divat problémája. És miután a bevásárlások fontos proceduráján szerencsésen általestek, haladéktalanul hozzá láttak az őszi toalet egybeállításához. Stendardó asszony megbizta Willemet, hogy minél előbb egy ügyes varrónót kerítsen a számára, a kívül közösen és házilag végeznék a felmerülő női munkákat.

Willem erre szerényen megjegyezte, hogy neki is van egy nővére, a ki járatos a női varró munkában és a jobb házakban dolgozni is szokott. Az ajánlat elfogadtatván, Willem nővére: Anna a másik héten már el is foglalta helyét a varrógép mellett Stendardók házában jóllehet az öreg Stendardó olyasmit dörmögött erre a megállapodásra, mintha veszedelmes dolognak tartaná a házi személyzet női tagjait a létszámon felül szaporítani. És ő nagyon jól tudta, hogy miért mondja ezt! Alapos tapasztalatai voltak már fiait illetőleg a nők körül. Egy perczig sem felejtkezett meg a komoly erkölcsbíró arról, hogy milyen gonosz csont az ő fia: — Askán. Hát még ha tudta volna, hogy Anna épen Askán közvetítésével került a házába!

Askán ugyanis egy izben Willem hálószobájában megpillantván a bájos fiatal leány arczképét, nem tudott nyugodni, míg módját nem találta annak, hogy vele megismerkedjék. Ilyenformán aztán észrevétlenül készítette elő az utat a leány előtt, hogy ez szülői házába bejuthasson.

Anna nemcsak feltűnően szép és kifogástalanul csinos, hanem egyuttal okos leány is volt, a ki magasabb társadalmi körökkel való érintkezése folhtán igen finom modorral és tapintattal bír, s óra számára el tudott csevegni Askánnal a felvetett témákról a nélkül, hogy egy perczig is unalmassá vált volna. És bár összejöveleik alkalmával megesett, hogy nem tiltakozott ellene, ha üde piros ajkaira egy-egy tüzes csókot nyomott az udvarlója, egészben véve azonban szorosan megmaradt az erény mesgyéjén és épen tiszta erkölcsével bolondította annyira magába a szerelmes fiatal embert. Ugy, hogy Askán utóbb egész komolyan kezdett foglalkozni azzal a tervvel, hogy feleségévé teszi őt. Meg volt róla győződve, hogy egy kevés esiszólással teljesen szalon képessé teheti Annát, a kit akadálytalanul bevezethet azokba a családi körökbe, a hol ő maga is megfordul.

Az persze nem kerülte el figyelmét és nagy aggodalommal töltötte el őt, hogy atyja Arguszemekkel követte a leány minden mozdulatát, s minden szavával elárulta, hogy mennyire szeretné a bájos teremést, ezt az élők isértést, a családtól elszigetelni. Holott Askánnak minden törekvése oda irányult, hogy Annát a családdal megkedveltesse. S más tekintetben a körülmények is kedvezően alakultak számára. Ugy anyja, mint nővére igen megszerették Annát az alatta pár nap, míg náluk tartózkodott, s valahányszor csak a fiatal lány szóba került, nem haboztak kijelenteni, hogy Anna egy rendkívül kedves és rokonszenves teremés és hogy állásához és származásához képest feltűnő műveltséggel bír.

(Foly. köv.)

TAVIRATOK.

Márczius 15-e ünneplése.

Arad, február 21. (Saját tud. táv.) A hazafias ünnepeket rendező bizottság kidolgozta és közzétette programját, mely szerint márczius tizennegyedikén kivilágítják a várost és bankettet rendeznek, az utcákon disztakarodó lesz. Másnap a vértanuszobor mellett rendezendő ünne-

pélyen a megnyitó beszédet Varjassy tanfelügyelő, szónoklatot Barabás képviselő, záróbeszédet pedig Kovács Vincze mond. Közreműködnek az összes dalárdák. Minoritáknál tartott ünnepélyes misére összejönnek az összes hatóságok, onnan diszközgyűlésre mennek. Végül elhatározták, hogy az összes városi 48-as honvédeket egyenruhával látják el és megvendégelik. A város 500 frttal járul a költségekhez.

Klementina hercegnő állapota.

Bécs, február 21. (Saját tud. táv.) Klementina koburgi hercegnő asszony állapota az éj folyamán változatlan maradt.

Szalovszky főispán lemondott.

Pozsony, febr. 21. Saját tud. táv.) Szalovszky, a képviselőházban is leleplezett főispán beadta lemondását. Perczel belügyminiszter még nem határozott ez ügyben, de azért már Szalovszky utódját is emlegetik Bartal Imre személyében.

Tizenharmadik nap.

Budapest, febr. 21. (Saját tud. táv.) Az igazságügyi palota előtt ma kevés ember volt, mert folyton esett. Azok kik a rossz idő dacára is az utcán ácsorogtak erős fűtyöléssel és gunyszavakkal toadták a Zola kocsját.

A terem zsufolva volt közönséggel és nagy érdeklődés között kezdte meg az ügyész vádbeszédét.

Emlékezetbe hozza, hogy Zola a haditörvényszék ellen valósággal horzasztó vádat emelt akkor, a midőn azt mondta, hogy a bűnöst parancsra felmentették. Majd kijelenti, hogy Zola revisióra törekedett, de világos bizonyítékkal nem képes előállni. Esterházy ártatlansága mellett beszél és bírának föggellenségét bizonyítja.

Az ügyész nagy figyelem között beszél tovább Zola lázításáról és cselekedetét hazafiatlanságnak mondja.

Antiszemita tüntetések Párisban.

Budapest, febr. 21. (Saj. tud. táv.) A Salle Chaynesben tartott gyűlésen Millevoy kijelentette, hogy az antiszemitizmus nem vallási, hanem nemzeti kérdés. Arról van szó, hogy megvédjék Franciaországot a kozmopolitizmus etlen, amely idegen inváziót vonna maga után. Ezután Regis tartotta meg felolvasását, a melyben hevesen magtámadta az algériai zsidókat, azt mondván, hogy ők az okai a mai algériai állapotoknak. Thiebaud beszéde után a gyűlés elfogadta az előterfetzett határozati javaslatot, a mely kimondja a franciaországi és algériai antiszemita szolidaritását, hogy megszabadítsák az országot a kapitalizmus igájától és megvédjék Franciaországot a kozmopolita zsidóság szindikálásának izgatásai ellenében. (Kiáltások: Éljen a francia haza! Éljen Franciaország! Éljen Algeria! Vesszenek a zsidók! Erre a résztvevők nyugodtan vonultak ki a teremből és a Place Mongera mentek, hogy üdvözöljék Rochefort-t aki délután 5 órakor ment a Tl.-Pelagie fogházba. Gyalogos és lovas rendőrség és néhány század vértés tartotta fenn a

rendet. Rochefort-t aki kocsin érkezett meg, »Éljen Rochefort! Éljen a commune! kiáltásokkal üdvözölték. A rendőrség nem volt képes visszatartani a tömeget, mely körülfogta a kocsit. Rochefort kiszált és gyalog ment a fogházba, az éljenző tömegtől kisérve. Midőn Rochefort mögött bezáródott a kapu, a sokaság lassan, folytonos kiabálások közt elvonult. Körülbelül 3000 ember Millevoy és Thiebaud vezérése alatt a Pantheon felé indult. Zolát és a zsidókat szidalmazva. A rendőrség közpelépett és 5 embert letartóztatott. Thiebaud felszólította a tüntetőket, hogy oszoljanak szét és kiméjék erejüket más alkalomra. Erre a tömeg rendzavarás nélkül széteszlott.

Angol ekszpediczió Afrikában.

Budapest, febr. 21. (Saját tudósítónk táv.) A »Reuter« ügynökség jelenti Akassából: Két francia expedicio Sokoto felé nyomul.

Hat tisztt és 200 ember már Argungába és Daggába érkezett, a mely helyek feleuton feküsznek a Niger és Sokoto között. A sokotai szultán azt a parancsot intézte a francziákhoz hogy 40 mérföldnyire a fővárostól álljanak meg.

Wallace a Niger társaság vezérügynöke készenlétben tart egy exszpedicziót, lőszerrel és eleséggel, hogy segítségére legyen a szultánnak, akkor, amikor követeli, hogy a francziák távozzanak az angol területről. Wallace azonban még további utasításokra vár.

Az erélyes vizsgálat eredménye.

Budapest, febr. 21. (Saját tud. táv.) A lelketlen izgatók és lapjaik ellen megindított erélyes vizsgálat következtében Várkonyi, a föld-munkások hirhedt bujtogatója, a »Földmívelő« cz. szocialis lap szerkesztője bejelentette a polgármesternek, hogy lemond e veszélyes lap szerkesztéséről és kiadásáról több alföldi paraszt-gazda javára, kik a felelős szerkesztőt és kiadót később nevezik meg.

A Berni-vasut kérdéshez.

Budapest, febr. 21. (Saját tud. távirata.) A vasutaknak a szövetség által való visszavásárlásáról szóló törvényt a népszavazásnál 384,277 szóval 176,002 szó ellenében, tehát 208,270 szótöbbséggel elfogadták.

Angol fészkelődések.

Budapest, február. 19. (Saját tudós. táv.) A londoni reggeli lapok a Nyugatafrikából érkezett híreket igen komolyan tárgyalják. A »Times« azt mondja, hogy az Akassából érkezett hírek majdnem hihetetlenek. De már előbb is elég oly dolog történt, aminő a brit népet a legnagyobb mértékben felizgathatja. Ha a veszedelmet a mely az ellenséges fegyveres bandák kóborlásaiiban rejlik, minél előbb el nem hártják, ugy nagy baj bekövetkezése várható. A franeziaországgal szemben Nyugatafrikában tanusított határa immár el van érve.

A leMBERGI tartománygyűlésből.

Lemberg január 21. (Saját tud. távirata.) A tartománygyűlés mai ülésén nagy lelkesedéssel egyhangulag elhatározta, hogy 5 Felső-géhez uralkodói jubileuma alkalmából, hódoló küldöttséget meneszt.

Faure elnök Pellieux-nek.

Budapest, február 21. (Saj. t. d. táv.) A »Gaulois« jelenti, hogy Faure elnök, Pellieux tábornoknak a Zola-per alkalmából tett politikai nyilatkozataiért szerencse kívánatait fejezte ki. Az »Echo de Paris«

tudni véli, hogy Faure elnök és a miniszterek tudomással bírtak egy, az 1897. évtől kezdve kelt okmányokból álló iratcsomóról, amely függetlenül a Dreyfus ellen folytatott per okmányaitól bizonyítja, hogy Dreyfust igazságosan ítélték el, mert a külföldnek 1894 előtt is régóta szolgáltatott közleményeket.

A szocialisták újabb ténykedései.

Nyiregyháza, február 21. (Saj. tud. táv.) N.-Kállóban a szocialisták fegyvereket vásárolnak. Sélley vasárnap Nyiregyházán időzött. Hétfőn reggel a fogalmazókkal kiutazik a megyébe.

Kalló-Semjénben Bleuer Béla, Princ Gáspár nevű gazdatisztje dohányosokat költöztetett más lakásba, közben Horváth György késsel támadt rá kiabálva: »Tudod ki vagyok, most megöllek.« A merénylőt letartóztatták és Nyiregyházára kísérték. A gazdatiszt sebei nem súlyosak.

Mártonfalván erősen terjed a szocializmus. A csendőrség keresi a lázítókat.

KÖZGAZDASÁG.

A Püspökladány—füzesgyarmati h. é. vasutársaság szombaton tartotta alakuló közgyűlését. Elnökké megválasztott Szunyogh Péter Biharmegye alispánja, igazgatósági tagok lettek gróf Korniss Károly, Fábry Sándor, Haas Jakab, Haas Emil, Pollák A., dr. Neumann Rafael és dr. Vásárhelyi Lajos. Felügyelő bizottsági tag Tóth László és Pollák Ignác. Az új vasutonalat P o l l á k A. mérnök építi, a ki az utóbbi években több oly komplikált hálózatot épített, hogy az intéző körök a mérnök építkezései iránt teljes bizalommal viseltetnek. Együttal megemlítjük, hogy a 88 kméter hosszú vészlő—kőtegyán—hollódi vasutat, mely már ez ideig 11 millió 900.000 frt alaptőkével rendelkezik, szintén P o l l á k fogja építeni.

A »Beél és vidéke takaréks és segély egylet mint szövetkezet« ma tartotta I. évi rendes közgyűlését. E d e r Géza elnöke alatt a tagok élénk részvételével. Az első évi vagyonmérleg igen öröndetes. Kis körből, egy pár ügybuzgó hivatalnok s néhány szegény földmivelő megtakarított heti betétjeiből az első évben 11414 frt 10 kr. gyűlt össze. Tiszta nyereség 762 frt 81 kr. A folyó inséges évben valószínűsítés ezen szövetkezet, mely segélyszerű kölcsönével sok gazdát ment meg a tönkrementéstől.

TÖZSDE.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonatözsde.

Készáru buzában az irányzat szilárd volt.

Határidők.

Budapest, febr. 21.	
Buza ősze	9.30
Buza tavaszra	12.06
Tengeri	5.34
Rozs ősze	8.68
Zab ősze	6.52

Értéktözsde.

Az irányzat gyenge.

Budapest, febr. 21.	
Osztrák hitel	363.60
Magyar hitel	383.50
Allamvasut	339.50
Déli vasut	40.50
Rimamurányi	248.25
Magyar jelző	270.—
Magyar leszámítoló	256.—
Villamos vasut	278.—
Salgótarjáni	588.—
Iparbank	101.25
Budapest közuti	407.50
Kereskedelmi bank	1411.—

Bécs, febr. 21.

Az irányzat gyenge.	
Osztr. hitel	363.75
Magyar hitel	383.50
Allamvasut	339.38
Birodalmi márka	58.80

Hivatalos árfolyamok

budapesti áru- és értéktözsde 1897. február 21-én.

Magyar aranyjárdék 4%	121.70
Magyar koronajárdék	99.25
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	121.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	101.25
Italmérségi jog megváltási kötvény	97.50
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	157.50
Magyar nyereségsorsjegy-kölcsön	140.50
Tzszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	102.25
Osztrák járdék papírban	102.15
Osztrák járdék ezüstben	122.25
Osztrák járdék aranyban	102.50
Osztrák korona járdék	104.50
1860. osztrák államsorsjegyek	143.75
Osztrák magyar bankrészevény	930.—
Magyar hitelbank részvény	382.75
Osztrák hitelintézeti részvény	333.90
Páris vista	339.—
20 márkás arany	952.—
Német birodalmi márka	587.50
London vista	120.10
Páris vista	475.50
20 márkás arany	9.52

SZERKESZTOI POSTA.

W. L. Helyben. Beküldött rajzát elolvastuk. Minden gyarlósága mellett meg van egy jó tulajdonsága, — az, hogy — rövid. Sok igazság van abban, higgye el, hogy nincs a világon könnyebb dolog, mint prózát írni és nincs nehezebb, mint nyomdafestékre érdemes szép prózát írni. De azért ne csüggyesse el az a tudat, hogy nem közöljük ezt a dolgot.

A szerkesztését felölő:

Dr. VUCSKICS GYULA.

350 pár női erős czugos bőrczipő szegzett talppal

Ezelőtt 3 frt 20 kr, most 2 frt 40 kr.

300 pár női czugos erős zerge-czipő szegzett talppal

Ezelőtt 4 frt, most 3 frt 15 kr.

20 5-6 = 250 pár

férfi czugos erős vikszos bőrczipő dupla szegzett talppal

Ezelőtt 3 frt 80 kr, most 2 frt 65 kr.

Kedvező olesó alkalmi vétel folytán,

mig a készlet tart

kapható

FÁBRY TESTVÉREK,

carlsbadi czipő-raktárban

NAGYVÁRADON, FŐ-UTCZA.

A czipők a kirakatokban is láthatók, tessék megtekinteni

Még néhány ezer gyökeres elsőrendű szőlő-
ojsványok a legnemesebb
csemege és muskotály
fajokból, továbbá 25 ezer
gyökeres ripária 1-ső
ojsványhoz alkalmas, kapható:

JANKY JÓZSEFNÉL

61 1-5 Nagyváradon.

Nagyvárad város gazdasági ügyosztályától.

746-897. g. ü. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának ^{38.} 898, illetve tanácsának ^{3248-3303.} 3979/898. számú határozata értelmében az **1898. évi márczius hó 3-án délelőtt 10 órakor** a városház tanácsstermében megtartandó nyilvános árlejtésen a következő vállalati munkálatok fognak kiadatni:

a) Várad-Olaszi városrészben egy »Tolonzház« és a hozzátartozó börtön, istálló, tűzoltó szerek elhelyezésére szolgáló helyiség és faskamarák felépítési vállalati munkálata. Az építésre előirányzott összeg 34813 frt 32 kr.

b) Várad-Váralján egy »Kisedóvoda« építési vállalati munkálata. Az építésre előirányzott összeg 11221 frt 45 kr.

A v.-olaszi tolonczház építésénél a meglévő ócska épületből kikerülő ócska anyagok megvételére is teendő ajánlat; mind a mellett a megvett ócska anyagok közül csak azok a téglák építhetők be, melyeket az építésre felügyelő bizottság az építés megkezdése előtt behasználhatónak nyilvánít; más ócska anyagok be nem építhetők.

A két ajánlati munkálatra együttesen és külön-külön is adható be ajánlat.

Árlejtési szóval vagy írásbeli zárt ajánlat útján lehet.

Árlejtők kötelesek, tekintet nélkül általuk megajánlott összegre, az a) pont alatti munkálatnál 1800 frt, a b) pont alatti vállalati munkálatnál pedig 600 forint készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban városi pénztárba az árlejtést megelőzőleg letenni és az arról szóló nyugtát írásbeli zárt ajánlatukhoz mellékelni, illetve a szóbeli árlejtésnél az árverelő küldöttségi elnök kezéhez átadni.

Az 50 kros bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlatok az árlejtés megkezdése előtt márczius hó 3-ik napjának délelőtt 10 órájáig adandók át az árverelő küldöttség elnökének; későbbben érkezett ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Ajánlattevők kötelesek ajánlataik megtevése, illetve beadása előtt a városi mérnöki hivatalban kitett építési terveket és költségelőirányzatot, valamint a nyomtatott egység-árjegyzéket, hozzá csatolt feltét-füzeteket és árlejtési feltételeket a hivatalos órák alatt megtekinteni, aláírni és zárt ajánlatokban világosan kijelenteni, hogy azokat megértették és magukra nézve kötelezőknek elismerik.

Árlejtőt tett, illetve beadott ajánlata a beadáskor azonnal, Nagyvárad város közönségét azonban csakis a törvényhatósági bizottsági közgyűlésnek jóváhagyó jögerős határozata után kötelezi.

Nagyváradon, 1898 évi február 18-án.

Komlóssy József

helyett. gazdasági tanácsos
az árverelő küldöttség elnöke.

60 2-3

